

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, S. Dariaus ir S. Girėno g. 17, LT-62503 Alytus, tel. (8 315) 73 582,
faks. (8 315) 20 120, el. p. alytaus.apylinkes@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191444642

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMO SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, VERTINIMO APRAŠYMAS

2020 m. rugsėjo 30 d. Nr. (3.7)V2- 883

Alytus

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, patvirtinta Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2.) (teisėjų tarybos 2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54-(7.1.2.) redakcija) (toliau – Metodika), Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170, 2020 m. III ketvirtį atliktas Alytaus apylinkės teismo (toliau – Teismas), veiklos sričių vertinimas, siekiant nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę teisme, analizuojant laikotarpį nuo 2019 m. III ketvirčio pradžios iki 2020 m. II ketvirčio pabaigos.

Alytaus apylinkės teismo veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos apraiškų tikimybė, vertinimą atliko 2018 m. spalio 4 d. teismo pirmininko įsakymu sudaryta komisija.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu buvo išanalizuota teisme esanti situacija, išsamiai įvertintos parinktos teismo veiklos sritys, kuriose galėtų pasireikšti korupcijos tikimybė - Teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, vertinimas ir Darbo užmokesčio priskaitymo ir mokėjimo vertinimas.

Atliekant parinktų teismo veiklos sričių vertinimą, buvo sprendžiama, ar jos priskirtinos prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizuota, ar minėtos sritys atitinka vieną ar kelis iš Metodikos 12 punkte nustatytų kriterijų:

- 1) Padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
- 2) Padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas;
- 3) Teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
- 4) Daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
- 5) Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;
- 6) Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų;
- 7) Nustatomi kiti korupcijos rizikos veiksniai.

Per analizuojamą laikotarpį nebuvo pradėtų baudžiamųjų procesų dėl galimai padarytų

korupcinio pobūdžio veikų, nebuvo padarytų teisės pažeidimų, sudarančių sąlygas korupcijai atsirasti, už kurias numatyta administracinė, drausminė ar kitokia atsakomybė. Teisme nebuvo užfiksuota įslaptintos informacijos administravimo, apsaugos ir kontrolės tvarkos pažeidimų, tačiau teismas, kaip ir visi Lietuvos Respublikos teismai, turi teisę dirbti su valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija, kas atitinka vieną iš korupcijos pasireiškimo kriterijų.

1. Teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, vertinimas

Alytaus apylinkės teisme valstybės tarnautojų tarnybinė veikla vertinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (toliau – Įstatymas) 27 straipsniu bei Valstybės tarnautojų tarybinės veiklos vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 29 d. nutarimo Nr. 858 redakcija), darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, veiklos vertinimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 14 straipsniu bei Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų veiklos vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 8 d. nutarimu Nr. 7.

Valstybės tarnautojo ir darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, veikla vertinama kiekvienais metais, jeigu valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, ne trumpiau kaip 6 mėnesius per kalendorinius metus eina pareigas Alytaus apylinkės teisme. Neeilinis valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimas atliekamas ne dažniau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, jeigu nuo valstybės tarnautojo kasmetinio tarnybinės veiklos vertinimo praėjo ne mažiau kaip 6 mėnesiai arba jeigu valstybės tarnautojas ne trumpiau kaip 6 mėnesius per kalendorinius metus ėjo pareigas Alytaus apylinkės teisme.

Karjeros valstybės tarnautojo veiklą vertina tiesioginis vadovas (įstatymo 27 straipsnio 5 dalis). Jei asmuo nesutinka su tiesioginio vadovo vertinimu, valstybės tarnautojo prašymu arba į pareigas priimančio asmens prašymu, jo veiklą vertina įstaigoje sudaryta valstybės tarnautojų vertinimo komisija.

Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, metines veiklos užduotis, siektinus rezultatus ir jų vertinimo rodiklius nustato ir kasmetinį – einamųjų metų mėnesio (mėnesių) veiklos vertinimą atlieka tiesioginis jų vadovas. Biudžetinės įstaigos darbuotojas priimtus sprendimus dėl jo kasmetinio veiklos vertinimo turi teisę skusti darbo ginčams nagrinėti nustatyta tvarka.

Komisija, iš pateiktų duomenų nustatė, kad Alytaus apylinkės teisme, atliekant vertinimo procedūras, laikomasi teisės aktuose įtvirtintų tiek valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo, tiek darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, tvarkų ir terminų. Nustatyta, kad tiesioginių vadovų išvados yra surašytos ir vyriausiajam specialistui (Teismo kanclerio tarnyboje) perduotos laiku, neviršijant nustatytų terminų. Vertinimo komisijos posėdis Alytaus apylinkės teisme 2020 metais neįvyko. Sprendimai dėl darbuotojo kasmetinio veiklos vertinimo apskusti nebuvo. Komisijos vertinimu, teisės aktuose įtvirtinta ir tiesiogiai įgyvendinama valstybės tarnautojų vertinimo sistema, pagal kurią vertinimo procedūra vykdoma trimis lygmenimis, t. y. sprendimo priėmimo teisė įtvirtinta trimis subjektams – tiesioginiam vadovui, vertinimo komisijai ir valstybės tarnautoją į pareigas priimančiam asmeniui. Taigi korupcijos pasireiškimo tikimybę šioje srityje sumažina iki minimalaus lygio.

Komisija, atlikdama teismo darbuotojų kasmetinės veiklos vertinimo srities analizę nustatė, kad į pareigas priimančio asmens sprendimai dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių

pagal darbo sutartį, vertinimo priimti teisės aktuose įtvirtintais terminais. Nustatyta, kad karjeros valstybės tarnautojai su Tiesioginio vadovo motyvuotu siūlymu valstybės tarnautojo kasmetinio tarnybinės veiklos vertinimo metu supažindinami pasirašytinai, taip pat darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį, su jų veiklos vertinimo išvada supažindinami pasirašytinai. Šie dokumentai saugomi darbuotojų Asmens bylose. O su į pareigas priimančio įsakymu dėl priimto sprendimo supažindinami persiunčiant suskaitmenintą įsakymo kopiją tarnybiniu elektroniniu paštu. Įsakymo kopija segama į darbuotojų Asmens bylas.

Duomenys apie darbuotojų vertinimo rezultatus suvedami į Valstybės tarnautojų registrą ir kaupiami Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje. Nustatyta, kad Alytaus apylinkės teisme funkcija - tvarkyti Valstybės tarnautojų registrą nustatyta vyriausiajam specialistui (Teismo kanclerio tarnyboje). Reikalaujami duomenys suvesti pilna apimtimi.

Pažymėtina, kad analizuojamu laikotarpiu Alytaus apylinkės teisme vertinamojoje srityje nebuvo padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas. Nustatyta, kad teismo darbuotojų kasmetinio veiklos vertinimo procedūros, teismo darbuotojų funkcijos, vidaus kontrolės procedūros yra išsamiai reglamentuotos išorės ir Alytaus apylinkės teismo vidaus teisės aktais. Konstatuotina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Alytaus apylinkės teisme darbuotojų kasmetinio veiklos vertinimo srityje yra sumažinta iki minimalaus lygio ir gali būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams. Atsižvelgus į išdėstytą, nustatyta, kad Alytaus apylinkės teisme valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, vertinimo srityje didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja.

2. Darbo užmokesčio priskyrimo ir mokėjimo vertinimas

Alytaus apylinkės teisme darbuotojams darbo užmokestis skaičiuojamas ir išmokamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu, 2019 m. vasario 27 d. Alytaus apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-31 patvirtintu darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu.

Vadovaujantis Alytaus apylinkės teismo valdymo struktūros schema, patvirtinta 2018 m. lapkričio 30 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. P-152, patvirtinti pareigybių sąrašas, pareigybių aprašymai bei struktūrinių padalinių nuostatai.

Priedai už stažą, priemokos, kompensacijos už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą ir budėjimą, ir kiti su darbo santykiais susiję mokėjimai teismo darbuotojams skiriami teismo pirmininko ir teismo kanclerio įsakymu, kuriuose turi būti nurodyti priemokos ar priedo skyrimo teisinis bei konkretus faktinis pagrindas. Su įsakymais dėl darbo apmokėjimo darbuotojai supažindinami jų kopijas persiunčiant tarnybiniu elektroniniu paštu.

Teismo darbuotojų darbo ir poilsio laiko apskaitą vykdo vyriausiasis specialistas (Teismo kanclerio tarnyboje), kuris Darbo laiko apskaitos žiniaraščius teikia teismo pirmininkui patvirtinti. Teisme darbo užmokestis skaičiuojamas buhalterinės apskaitos programa „STEKAS“. Darbo užmokesčio apskaitą tvarko bei darbo užmokesčio mokėjimo nurodymus rengia vyriausiasis specialistas (teismo finansininkas). Darbo užmokesčio priskaičiavimo darbuotojams kontrolę vykdo vyresnysis patarėjas (vyriausiasis buhalteris).

Darbo užmokestis darbuotojams mokamas du kartus per mėnesį. Darbuotojo raštišku pageidavimu, darbo užmokestis už pirmąją mėnesio pusę gali būti ir nemokamas. Darbo užmokestis už pirmąją mėnesio pusę išmokamas einamojo mėnesio 16 dieną, o jei ši diena poilsio – paskutinę darbo dieną, einančią prieš šią dieną. Darbo užmokestis už antrąją mėnesio pusę išmokamas sekančio mėnesio antrą darbo dieną. Vyresnysis patarėjas (vyriausiasis buhalteris) ir/arba vyriausiasis specialistas (teismo finansininkas) įsitikinęs, kad darbo užmokestis pateko į darbuotojų nurodytas asmenines sąskaitas, kiekvienam darbuotojui tarnybiniu elektroniniu paštu išsiunčia atsiskaitymo lapelius arba juos įteikia asmeniškai, išskyrus darbuotojai, kurie dėl darbo pobūdžio (darbininkai) neturi tarnybinio elektroninio pašto, jiems ši informacija pateikiama raštu.

Už antrąją mėnesio pusę preliminarūs darbo užmokesčio skaičiavimai atliekami likus iki jo išmokėjimo ne daugiau kaip 7 kalendorinėms dienoms. Vyresniajam patarėjui (vyriausiajam buhalterii) ir vyriausiajam specialistui (teismo finansininkui), skaičiuojantiems darbo užmokestį, darbuotojai, atsakingi už personalo tvarkymą, pateikia priimtų įsakymų kopijas, turinčias įtakos darbo užmokesčio apskaičiavimui. Paskutinę mėnesio darbo dieną atsakingi darbuotojai sudaro preliminarų žiniaraštį, kurio pagrindu ruošama mokėjimo paraiška Valstybės išdo departamentui dėl grynųjų pinigų pervedimo į įstaigos sąskaitą, pajamų mokesčio – mokesčių inspekcijai, socialinio draudimo įmokų – Valstybinio socialinio draudimo fondui. Po paraiškos perdavimo Valstybės išdo departamentui, paaiškėjus, naujiems veiksniams turintiems įtakos didesniam darbo užmokesčio priskaitymui, nedelsiant ruošama papildoma mokėjimo paraiška.

Komisija nustatė, kad vertinamojoje srityje teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybės aiškiai reglamentuoti, vykdoma išankstinė, einamoji ir paskesnė kontrolė, reglamentuota Alytaus apylinkės teismo finansų kontrolės taisyklėse, patvirtintose 2019 m. gruodžio 6 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. V-145.

Vertinant antikorupciniu požiūriu, pripažintina, kad šiuo metu bet kokie veiksmai, siekiant naudoti, negalėtų būti įgyvendinti. Darbo užmokesčio priskaitymas ir mokėjimas vyksta pagal tvarką, nukrypimų nenustatyta. Darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė vertinamoje srityje yra sumažinta iki minimalaus lygio ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Siekiant valdyti bei šalinti korupcijos rizikos tikimybę skatinančius veiksnius, Teisme siūloma imtis šių priemonių:

- Teismo vidinio administravimo veiklos srityje ir toliau imtis visų įmanomų prevencinių ir kontrolės priemonių, užtikrinančių Teisėjų etikos kodekso laikymąsi ir aukštą teismo personalo profesinę kultūrą;
- Prižiūrėti ir esant poreikiui tobulinti Teismo vidaus teisės aktus;
- Nedelsiant reaguoti į bet kokius faktinėmis aplinkybėmis pagrįstus įtarimus, kad Alytaus apylinkės teisme dirbantys asmenys yra padarę ar prisidėję prie korupcinio pobūdžio veikos. Įtarimams pasitvirtinus, imtis teisės aktuose nustatytų priemonių.

Antikorupcinės komisijos pirmininkė

Agnė Petkevičienė